

Praksisundersøgelse om personligt tillæg til folkepensionister

for Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms amter - 2006 - 2007

Indhold

<u>Forord.</u>	1
<u>1. Resumé og anbefalinger.</u>	1
<u>2. Resultatet af vurderingerne.</u>	1
<u>3. Materiel vurdering af sagerne.</u>	1
<u>3.1 Er kommunernes afgørelse samlet set rigtig?</u>	1
<u>3.2 I hvilket omfang er sagen oplyst?</u>	1
<u>3.3 Er betingelsen om, at ansøger er økonomisk særlig vanskeligt stillet opfyldt?</u>	1
<u>3.6. Er tilbagebetalingspligten i overensstemmelse med lovgivningen?</u>	1
<u>4. Vurdering af formelle regler i øvrigt.</u>	1
<u>4.1. Hvilken form har afgørelsen?</u>	1
<u>4.3 Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?</u>	1
<u>4.4 Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger til formaliteten?</u>	1
<u>Bilag 1. Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode.</u>	1
<u>Bilag 2. Regelgrundlag.</u>	1
<u>Bilag 3. Måleskema.</u>	1

Det skal bemærkes, at underpunkterne I afsnit 3 og 4 relaterer sig til punkterne i måleskemaet, som er gengivet i bilag 3.

Forord.

De daværende sociale nævn for Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms amter påbegyndte i 2006 en praksisundersøgelse vedrørende kommunernes afgørelser om bevilling af personlige tillæg efter pensionslovens § 14 stk. 1 til folkepensionister.

Pga. fusionen af de 3 amter til Statsforvaltningen Sjælland er undersøgelsen afsluttet i dette regi – herefter kaldet nævnet.

Rapporten foreligger først nu, da det blev prioriteret at afvikle en stor sagsbunke fra de tidligere 3 nævn af hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed.

Formålet med praksisundersøgelsen er at vurdere korrektheden af kommunernes afgørelse om bevilling af personligt tillæg til folkepensionister med henblik på at sikre ensartethed og ligebehandling.

Praksisundersøgelsen er foretaget som led i de sociale nævns pligt til, inden for sit område at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for nævnet, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.

Der henvises til den dagældende retssikkerhedslovs (§ 78 stk. 2), hvorefter de sociale nævn som led i denne koordinering følger kommunernes praksis.

Rapporten har forinden offentliggørelse været forelagt de implicerede kommuner. Der er ikke kommet bemærkninger fra disse til rapporten.

1. Resumé og anbefalinger.

Nævnet har gennemført en praksisundersøgelse af kommunernes afgørelser om bevilling af personligt tillæg til folkepensionister efter pensionslovens § 14 stk. 1.

Undersøgelsen var planlagt til at omfatte 100 sager fra 10 kommuner.

Da et par kommuner imidlertid ikke kunne bidrage med 10 sager blev det, efter aftale med Ankestyrelsen, besluttet at indhente sager fra yderligere en kommune. Herved kom det samlede antal sager op på 93 fordelt på 11 kommuner.

Nævnets gennemgang af sagerne har ført til nedenstående hovedkonklusioner, idet det skal bemærkes, at der er et vist sammenfald mellem enkelte sager vedrørende "pind" 1 og 2 i den materielle vurdering af kommunernes afgørelse:

Den materielle vurdering af kommunernes afgørelser viser

- at 65 % af sagerne er i overensstemmelse med lovgivning og praksis.
- at der i 1/5 af sagerne manglede så afgørende oplysninger, at det ikke var muligt at vurdere om betingelserne for den givne bevilling var opfyldt, hvorfor sagen, såfremt der havde været tale om en klagesag, ville være blevet hjemvist eller omgjort.
- at ansøgeren i 1/5 af sagerne ikke var særligt vanskeligt økonomisk stillet, hvorfor sagen, såfremt der havde været tale om klagesag, ville være blevet omgjort.
- at den fastsatte tilbagebetalingspligt i 7 ud af 8 sager ikke var lovhjemlet. Afgørelsen om tilbagebetalingspligt ville i disse 7 sager være blevet omgjort, såfremt det havde drejet sig om en klagesag.
- at der i alle 93 sager klart fremgik, hvilken ydelse der var givet.

- at den fulde hjemmel for ydelsen var angivet i 50% af sagerne.
- at der i 22% af sagerne var angivet, at der var bevilget et personligt tillæg, men der var ingen lovhenviisning.
- at der i 27% af sagerne ikke var angivet nogen lovhenviisning eller også var angivet forkert hjemmel, typisk henvisning til pensionslovens § 17 stk. 2 – altså henvisning til den lovgivning, der var gældende frem til 1. januar 2003.

På baggrund af undersøgelsen anbefaler nævnet,

anbefalinger

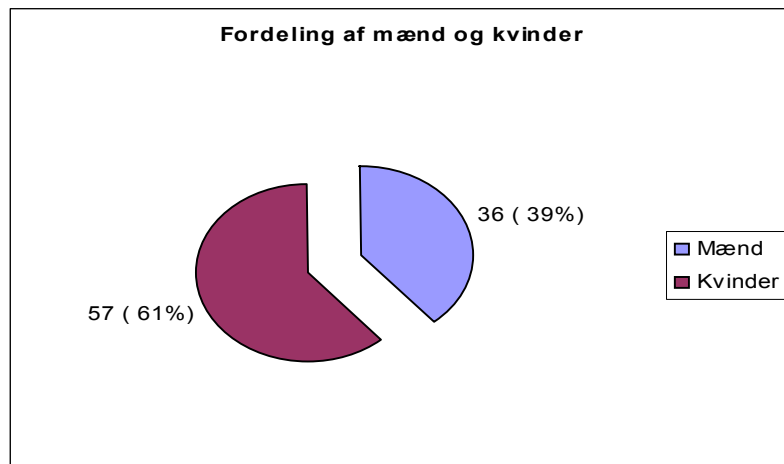
- at kommunerne ved en ansøgning om personligt tillæg altid sørger for at indhente aktuelle oplysninger om ansøgerens formueforhold, indtægter og faste månedlige udgifter og disses sammensætning – herunder oplysning om, hvad udgiften til det ansøgte beløber sig til.
- at kommunerne sikrer, at der altid foretages en helt konkret vurdering af, at ansøgeren er særlig vanskeligt økonomisk stillet i forbindelse med bevilling af personligt tillæg.
- at kommunerne ikke kan legalisere en manglende hjemmel for bevilling af personligt tillæg ved fastsættelse af tilbagebetalingspligt.
- at kommunerne er opmærksomme på, at der kun kan fastsættes tilbagebetalingspligt efter pensionslovens § 43 stk. 1 nr. 2, når ansøgeren inden for en kortere tid har udsigt til at komme til midler, så pgl. kan tilbagebetale det bevilgede, jf. SM P – 1 – 96.
- at der altid nøje angives det lovgrundlag, der er anvendt ved bevilling af et personligt tillæg og at der altid angives den korrekte og aktuelle lovhjemmel, dvs. pensionslovens § 14 stk. 1.
- at kommunerne altid sikrer, at der gives korrekt klagevejledning. Der er således ikke noget krav om, at en klage skal indsendes til kommunen, idet en klage også kan indgives telefonisk eller ved fremmøde i kommunen. Nævnet skal derfor anbefale, at man i stedet anvender formuleringen, at en klage skal "indbringes" til kommunen inden 4 uger efter afgørelsens modtagelse.

2. Resultatet af vurderingerne.

I dette afsnit repræsenteres resultatet af undersøgelsen i grafisk form.

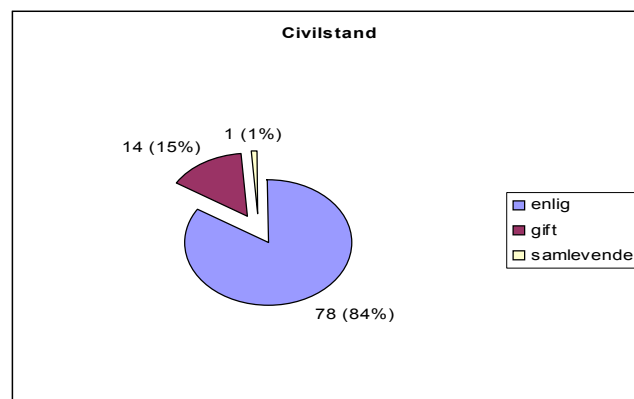
Der er indgået 93 sager i undersøgelsen.

Figur 1. viser fordelingen mellem mænd og kvinder.

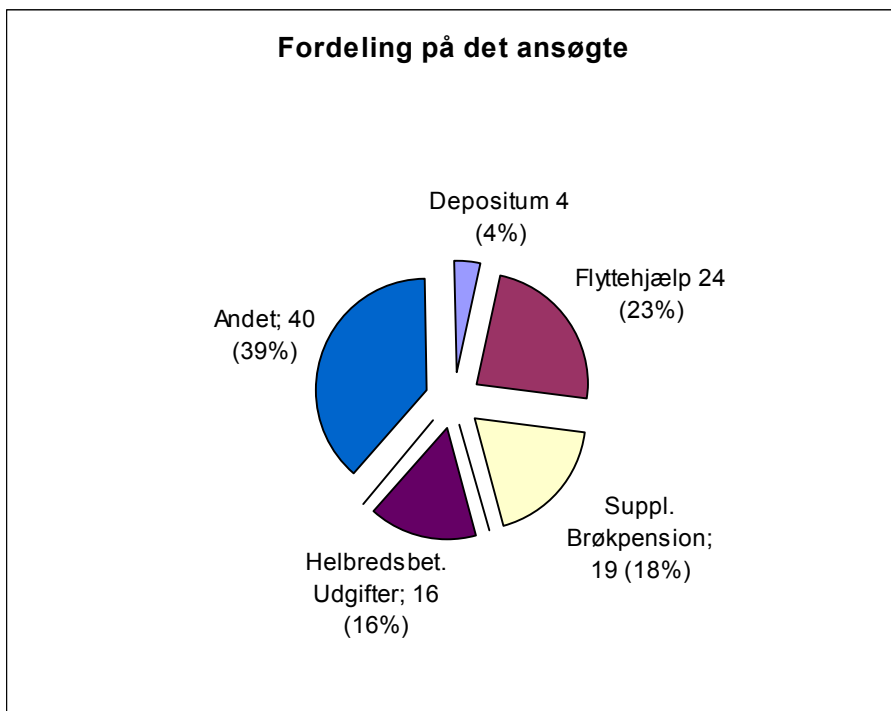
Figur 1.

Figur 2. viser fordelingen mellem enlige, gifte og samlevende._

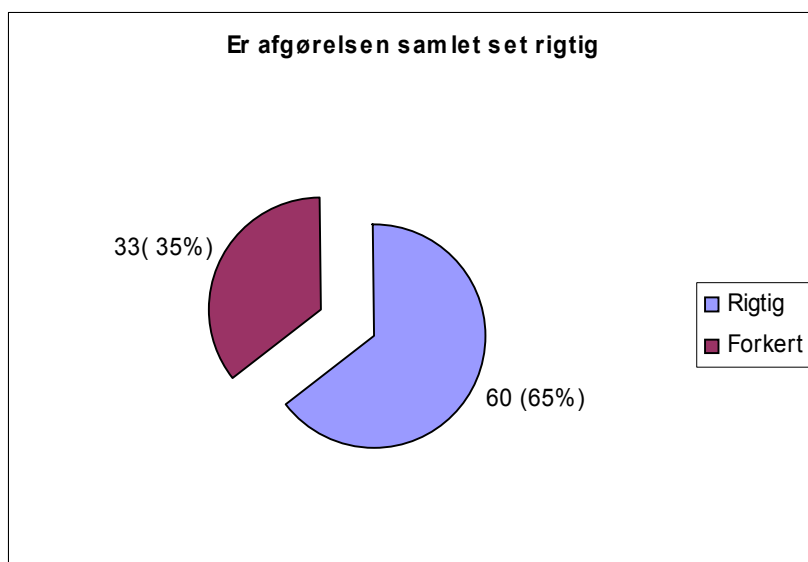
Figur 2.

Figur 3. viser, hvad der er bevilget hjælp til.

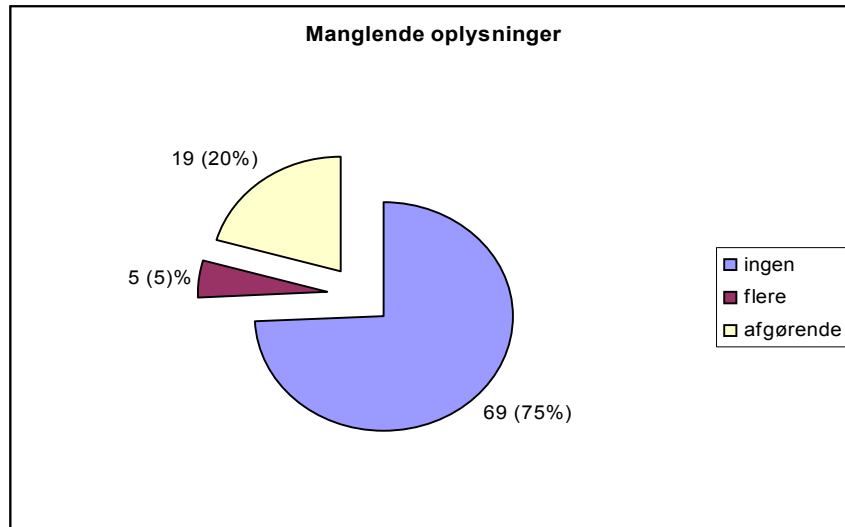
Figur 3

Figur 4. viser, i hvilket omfang afgørelsen er i overensstemmelse med lovgivning og praksis.

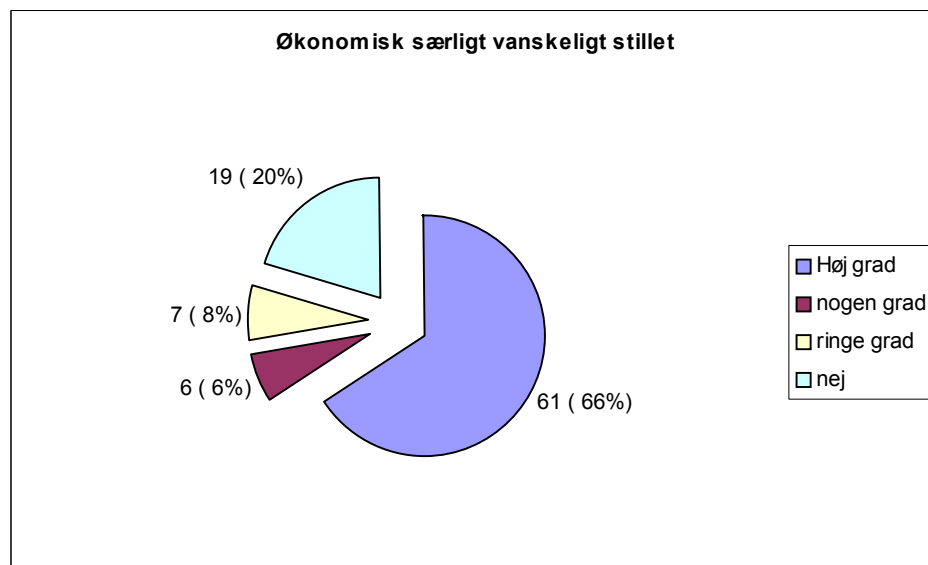
Figur 4.

Figur 5. beskriver omfanget af oplysningsniveauet i sagerne.

Figur 5.

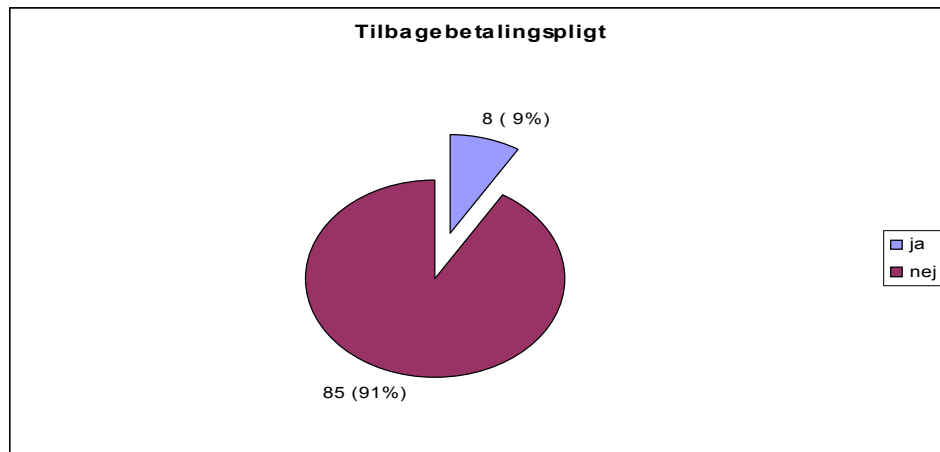
Figur 6 beskriver i hvilken grad ansøgeren vurderes at have været økonomisk særligt vanskelig stillet.

Figur 6.

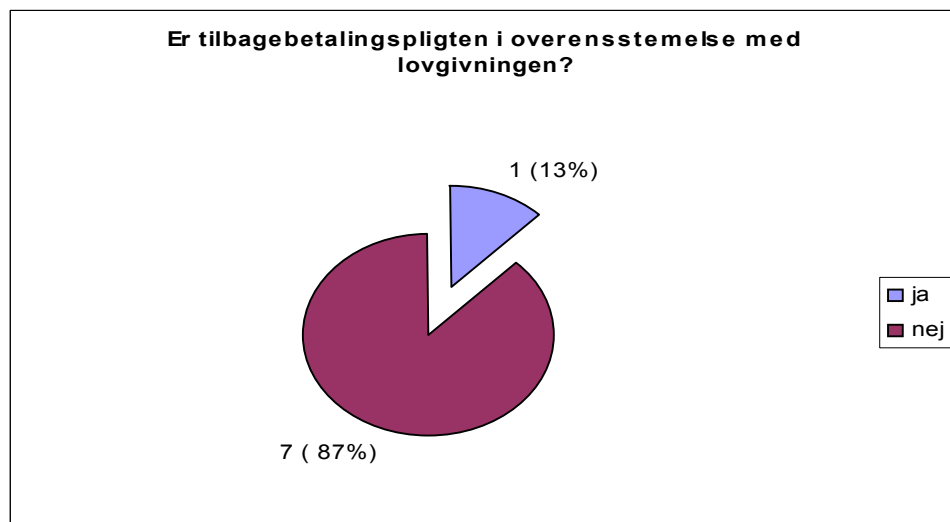
Figur 7. angiver, om der i forbindelse med bevillingen af personligt tillæg er fastsat tilbagebetalingspligt.

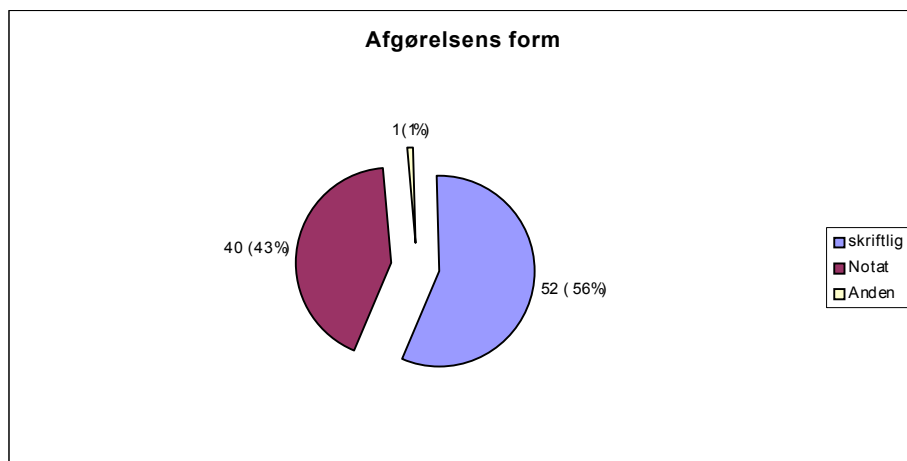
Figur 7.

Figur 8 viser om tilbagebetalingspligten er i overensstemmelse med lovgivningen.

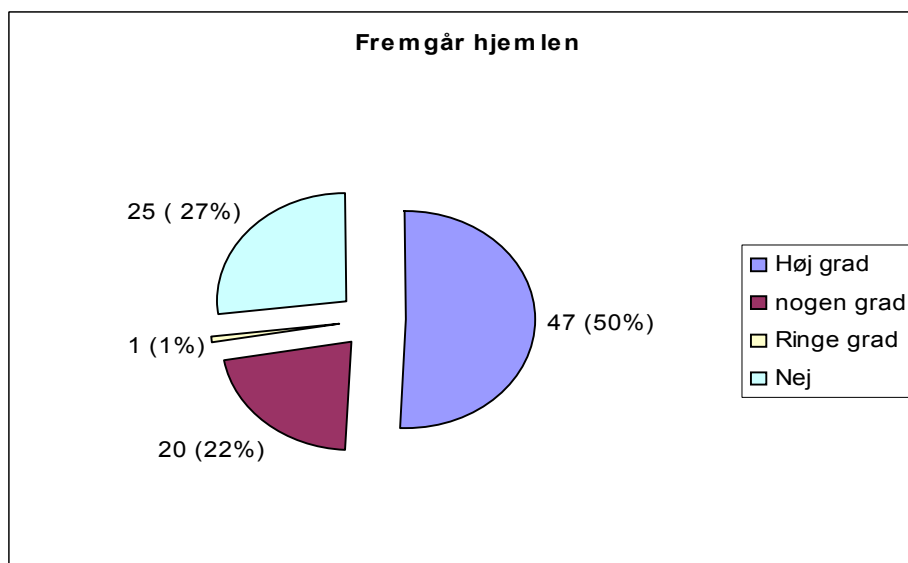
Figur 8.

Figur 9. viser i hvilken form afgørelsen er givet

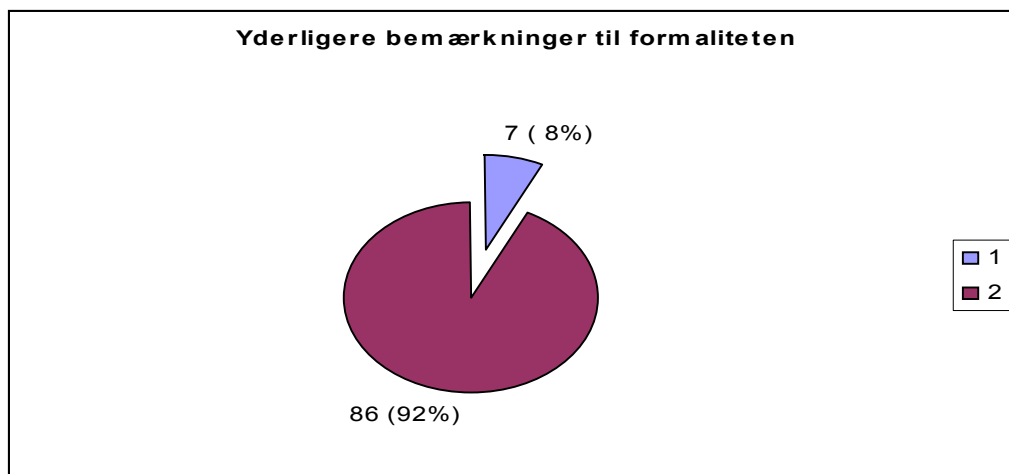
Figur 9.

Figur 10. viser i hvilken grad hjemlen fremgår af afgørelsen.

Figur 10.

Figur 11. viser om der er yderligere bemærkninger til formaliteten.

Figur 11.

3. Materiel vurdering af sagerne.

Ved den materielle vurdering af sagerne i undersøgelsen, er der set

på, om kommunen har truffet afgørelse i overensstemmelse med lovgivning og praksis.

De regler, der er vurderet i forhold til, er reglerne i pensionslovens § 14 stk. 1. Efter denne bestemmelse kan et personligt tillæg udbetales til folkepensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige. Kommunen træffer afgørelse herom efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold.

Bestemmelsen afløser den tidligere bestemmelse i § 17 stk. 2 i den pensionslov, der var gældende frem til 1. januar 2003, idet der dog er den markante forskel, at der efter den da gældende lovgivning også kunne gives personlige tillæg til førtidspensionister, hvilket nu kun er tilfældet for de pensionister, der oppebærer en førtidspension efter "gamle regler".

Kommunen skal, ved hver enkelt ansøgning om personligt tillæg, foretage en samlet konkret individuel vurdering af ansøgerens økonomiske forhold, dvs. indtægter, rimelig faste udgifter og formue og sammenholde dette med størrelsen af udgiften til det ansøgte.

Det skal bemærkes, at der som udgangspunkt ikke er begrænsninger i, hvad bevilling af et personligt tillæg gives til, når blot udgiften er rimelig og nødvendig. Eksempelvis kan der ikke bevilges et personligt tillæg til indfrielse af gæld til det offentlige.

Såfremt ansøgerens økonomiske forhold herefter findes at være særlige vanskelige og udgiften til det ansøgte er rimelig og nødvendig, kan et personligt tillæg bevilges.

Personligt tillæg til folkepension er en gammel kendt "størrelse" med megen praksis omkring sig.

3.1 Er kommunernes afgørelse samlet set rigtig?

Nævnet har vurderet, at i alt 60 eller (65 %) af de 93 sager, som

har indgået i undersøgelsen, er i overensstemmelse med lovgivning og praksis, jf. **figur 4.** i afsnit 2.

33 sager (35%) vurderede nævnet ikke var i overensstemmelse med lovgivning og praksis.

Der er flere årsager til, at 35 % af sagerne ikke findes at være i overensstemmelse med lovgivning og praksis. Ofte er der flere konkurrerende årsager, men kort kan nævnes, at der i 25 % af sagerne manglede flere eller afgørende oplysninger, så det ikke har været muligt at vurdere om betingelserne for bevillingen har været til stede, **jf. figur. 5**, at nævnet vurderede, at ansøgeren i 20 % af sagerne ikke fandtes at være særligt økonomisk vanskeligt stillet, **jf. figur 6** og at der i 7 ud af i alt 8 sager var fastsat en tilbagebetalingspligt, som nævnet fandt ikke var i overensstemmelse med lovgivningen, **jf. figur 8.**

Nedenfor i punkterne **3.2 til 4.4** beskrives nærmere den materielle og formelle vurdering af kommunernes afgørelse med et udvalg af beskrivende eksempler.

3.2 I hvilket omfang er sagen oplyst?

Nævnet har ved undersøgelsen fundet, at der i 69 af sagerne i undersøgelsen ikke manglede oplysninger, i 5 af sagerne manglede flere og i 19 af sagerne manglede afgørende oplysninger.

At flere eller afgørende oplysninger manglede, har primært haft den betydning, at afgørelsen samlet set ikke har kunnet vurderes at være rigtig.

Dette skyldes, at det i denne situation typisk ikke har været muligt at vurdere, om ansøgeren opfyldte de økonomiske betingelser for bevilling af et personligt tillæg, altså om ansøgeren var økonomisk særligt vanskeligt stillet.

Nedenfor er anført eksempler herpå. (Eksemplerne 1 – 5) og 2 eksempler på sager, som var godt belyst (Eksemplerne 6 – 7).

Eksempel 1. (sag nr. 9).

Ansøgeren er en nu 72 årig enlig kvinde, der ansøgte om hjælp til betaling af husleje for november 2005 – kr. 2.871.-

Det er oplyst, at ansøgeren havde et rådighedsbeløb på kr. 4.823.- om måneden, at hun havde solgt indbo til en værdi af kr. 2.500.- og at hun var i færd med at sælge en legetøjssamling, hvis værdi ikke var angivet.

Kommunen bevilgede et personligt tillæg til det ansøgte, men mod tilbagebetaling efter bestemmelsen i pensionslovens § 43 stk. 1 nr. 2 (at ansøgeren ville være i stand til at tilbagebetale det bevilgede tillæg i løbet af kortere tid).

Nævnet finder pga. de manglende oplysninger om legetøjssamlingens værdi, at det ikke er muligt at vurdere, om ansøgeren var særlig vanskeligt økonomisk stillet, da det ikke er oplyst, hvilken værdi legetøjssamlingen havde.

Hermed kan det heller ikke vurderes, om ansøgeren opfyldte betingelserne for den givne bevilling.

Sagen ville, såfremt der havde været tale om en ankesag, være blevet hjemvist til fornyet vurdering og afgørelse efter nærmere undersøgelse af de økonomiske forhold, herunder værdien af den legetøjssamling, som skulle sælges.

Eksempel 2. (Sag nr. 17).

Ansøgeren er en nu 90 årig gift mand, der ansøgte om et personligt tillæg til udgift til kørsel til genoptræning.

Det ansøgte beløb var ikke opgivet.

Endvidere manglede der oplysninger om både indtægter og udgifter. Kommunen bevilgede et personligt tillæg til dækning af ovennævnte transportudgifter.

Da der ikke i sagen foreligger oplysninger om udgifter og indtægter og om udgiften til det ansøgte, har nævnet fundet, at det ikke er muligt at vurdere, om ansøgeren er særlig vanskeligt økonomisk stillet.

Kommunens afgørelse ville, hvis der havde været tale om en ankesag, være blevet hjemvist til fornyet vurdering og afgørelse efter indhentelse af de relevante økonomiske oplysninger.

Eksempel 3. (Sag nr. 32).

Ansøgeren er en nu 85 årig enlig kvinde.

Ansøgeren søgte om et personligt tillæg til udebesøgende tandtekniker.

Ansøger fik bevilget det ansøgte med kr. 2.373.-

Af sagen fremgår imidlertid intet om ansøgerens faste udgifter og disses sammensætning.

Kommunens afgørelse ville derfor, såfremt der havde været tale om en ankesag, været blevet hjemvist til kommunen til fornyet vurdering og afgørelse efter indhentelse af de relevante økonomiske oplysninger.

Eksempel 4. (Sag nr. 35).

Ansøgeren er en nu 71 årig gift mand.

Ansøgeren søgte om personligt tillæg til medicinudgifter, hvilket blev bevilget i en periode over 6 måneder uden angivelse af beløb på det bevilgede.

Nævnet har fundet, at der, da der ikke er angivet beløb på det bevilligede, mangler en så væsentlig oplysning, at det ikke er muligt at vurdere, om ansøgerens økonomiske forhold er særlig vanskelige.

Kommunens afgørelse ville såfremt, der var tale om en ankesag, været blevet hjemvist til fornyet vurdering og afgørelse med pålæg om at indhente relevante økonomiske oplysninger om størrelsen af medicinudgifterne.

Eksempel 5. (Sag nr. 38).

Ansøgeren er en nu 83 årig enlig kvinde.

Ansøgeren søgte om hjælp til udgift til forbindsstoffer med kr. 1.747,30.-

Det ansøgte blev bevilget den 19. december 2005, men de økonomiske oplysninger, der lå til grund for bevillingen var fra år 2000.

Nævnet har fundet, at det på baggrund af de foreliggende oplysninger om ansøgerens økonomi, som ligger 5 år før afgørelsen, ikke kan vurderes, om ansøgeren på bevillingstidspunktet var særligt vanskeligt økonomisk stillet.

Sagen ville derfor, hvis der havde været tale om en ankesag, være blevet hjemvist til kommunen til fornyet vurdering og afgørelse med pålæg om, forinden fornyet afgørelse i sagen blev truffet, at indhente aktuelle økonomiske oplysninger.

Eksempel 6. (Sag nr. 10)

Ansøgeren er en nu 70 årig enlig mand.

Ansøgeren søgte om personligt tillæg til dobbelt husleje og flyttehjælp – i alt kr. 4.779.-

Om ansøgerens økonomiske forhold er oplyst, at han havde et rådighedsbeløb efter afholdelse af rimelige faste udgifter på kr. 3.468.- om måneden.

Kommunen bevilgede det ansøgte.

Nævnet finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til at kommunen kunne bevilge det ansøgte.

Eksempel 7. (Sag nr. 42)

Ansøger er en nu 73 årig enlig kvinde.

Ansøger søgte om hjælp til dobbelt husleje i forbindelse med flytning til centerbolig.

Vedrørende ansøgerens økonomiske forhold er oplyst, at hun havde et rådighedsbeløb på kr. 2.524.- om måneden efter betaling af rimelige udgifter.

Ansøger søgte om i alt kr. 4.902.- og det er oplyst, at flytningen var nødvendig af helbredsmæssige årsager.

Nævnet har herefter vurderet, at sagen var tilstrækkeligt oplyst til

at kommunen kunne bevilge det ansøgte personlige tillæg til dobbelt husleje i forbindelse med flytningen.

Vedrørende oplysningsniveauet er sagen i orden.

- På baggrund af ovenstående anbefaler nævnet

anbefaling

at kommunerne ved en ansøgning om personligt tillæg altid sørger for at indhente aktuelle oplysninger om ansøgerens formueforhold, indtægter og faste månedlige udgifter og disses sammensætning – herunder oplysning om, hvad udgiften til det ansøgte beløber sig til.

3.3 Er betingelsen om, at ansøger er økonomisk særlig vanskeligt stillet opfyldt?

Nævnet fandt ved undersøgelsen, at ansøgeren i 61 sager var klart særligt økonomisk vanskeligt stillet, men at de 19 sager ikke var det. Nævnet fandt, at 13 ansøgere befandt sig i en mellemgruppe – i nogen grad (6 ansøgere), eller i ringe grad (7 ansøgere)

økonomisk vanskeligt stillet.

Nedenfor vises eksempler på ansøgere, der efter nævnets opfattelse ikke kan betegnes som særligt vanskeligt økonomisk stillet (Eksemplerne 8 – 11) og eksempler på, at ansøgeren var klart økonomisk vanskeligt stillet (Eksemplerne 12 – 13).

Eksempel 8. (Sag nr. 1)

Ansøgeren er en 83 årig enlig mand.

Ansøgeren søgte om personligt tillæg til depositum på kr. 10.905.-, hvilket blev bevilget mod tilbagebetalingspligt, jf. pensionslovens § 43 stk. 1, nr. 2. Det fremgår af kommunens afgørelse, at kommunen vurderede, at ansøgeren ikke var særlig vanskeligt økonomisk stillet.

Kommunen har altså selv vurderet, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for bevilling af et personligt tillæg, men bevilgede det alligevel.

Kommunens bevilling må derfor betragtes som værende i strid med lovgivningen og kan vel nærmest beskrives som et lån, dvs. at kommunen i denne situation fungerede som "bank".

Eksempel 9. (Sag nr. 12)

Ansøgeren er en 67 årig enlig kvinde.

Ansøgeren søgte om personligt tillæg til el-regning på kr. 898.-

Det fremgår af sagen, at ansøgeren havde et rådighedsbeløb efter afholdelse af faste udgifter på kr. 6.020.- om måneden.

Ansøgningen blev imødekommet (mod tilbagebetalingspligt, jf. pensionslovens § 43 stk. 1, nr. 2).

Nævnet finder, at ansøgeren med ovennævnte rådighedsbeløb og størrelsen af det ansøgte ikke var særlig økonomisk vanskeligt stillet, hvorfor kommunens afgørelse, hvis der havde været tale om en ankesag, ville være blevet omgjort.

Eksempel 10. (sag nr. 45)

Ansøgeren er en nu 83 årig enlig kvinde.

Ansøgeren søgte om et personligt tillæg til flytning (kr. 2.500.-) og til en ½ måneds husleje (kr. 1.250.-).

Kommunen bevilgede det ansøgte.

Det fremgår af kommunens oplysningsskema, at ansøgeren havde et månedligt rådighedsbeløb på kr. 5.666.- efter betaling af faste månedlige udgifter.

Nævnet har på den baggrund fundet, at ansøgeren ikke var særlig vanskelig økonomisk stillet og sagen ville, såfremt der havde været tale om en ankesag, være blevet ændret.

Eksempel 11. (Sag nr. 23)

Ansøger er en nu 72 årig enlig mand.

Ansøger søgte om personligt tillæg som supplement til brøkpension.

Det er opgivet, at ansøgeren havde en månedlig indtægt på netto kr. 7.066.- og faste månedlige rimelige udgifter på kr. 5.198.-

Rådighedsbeløbet var således uden supplement til brøkpensionen på kr. 1.868.-

Kommunen bevilgede ansøgeren et personligt tillæg som supplement til brøkpensionen på kr. 1.365.- om måneden. Nævnet finder, at ansøgerens økonomiske forhold klart var særlig økonomisk vanskelig og der var således grundlag for bevilling af et personligt tillæg.

Eksempel 12 (sag nr. 15)

Ansøger er en nu 73 årig gift kvinde.

Hun søgte kommunen om personligt tillæg til transportudgifter til aflastningsophold 5 dage om ugen. Udgiften hertil var beregnet til ca. kr. 5.000.- om måneden.

Det er oplyst, at familien efter fradrag af rimelige faste udgifter havde et månedligt rådighedsbeløb på kr. 4.500. -

Kommunen bevilgede det ansøgte og nævnet finder, at ansøgerens økonomiske forhold var særlig vanskelig, hvorfor nævnet finder, at der har været belæg for bevillingen af det personlige tillæg.

På baggrund af ovenstående anbefaler nævnet

anbefaling

- at der altid foretages en helt konkret vurdering af, at ansøger er særlig vanskeligt økonomisk stilet i forbindelse med bevilling af personligt tillæg
- at kommunerne ikke kan legalisere en manglende hjemmel til bevilling af personligt tillæg ved fastsættelse af tilbagebetalingspligt.

3.6. Er tilbagebetalingspligten i overensstemmelse med lovgivningen?

I forbindelse med planlægningen af praksisundersøgelsen blev denne udvidet med temaet om tilbagebetalingspligt i de sager, hvor der var fastsat en sådan.

Det viste sig imidlertid, at der kun var fastsat tilbagebetalingspligt i 8 ud de 93 sager, som undersøgelsen omfattede.

Til gengæld fandt nævnet, at tilbagebetalingspligten i 7 ud af de 8

sager ikke var i overensstemmelse med lovgivningen.

Der var her typisk tale om en fastsat tilbagebetalingspligt efter pensionslovens § 43 stk. 1 nr. 2, hvorefter kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe beslutning om tilbagebetaling af personlige tillæg, når der på det tidspunkt, da der ydes personligt tillæg, foreligger forhold, der viser, at pensionisten i løbet af kortere tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen.

Den betingelse fandt nævnet ikke var opfyldt i de 7 ovennævnte sager.

Nedenfor angives et eksempel herpå.

Eksempel 13. (Sag nr. 42)

Ansøgeren er en nu 73 årig enlig kvinde.

Ansøgeren fik bevilget et personligt tillæg til dobbelt husleje og fraflytningsregning.

Ansøgeren fik bevilget i alt kr. 18.803.- dog mod tilbagebetaling efter pensionslovens § 43 stk. 1 nr. 2 – altså, at hun skulle kunne tilbagebetale beløbet inden for en kortere tid.

Det fremgår af sagen, at ansøger havde et rådighedsbeløb om måneden på kr. 2.524.-

Nævnet har på denne baggrund fundet, at ansøgeren ikke ville have mulighed for at tilbagebetale det bevilgede inden for en kortere tid.

Sagen ville derfor være blevet omgjort i nævnet.

De andre sager i undersøgelsen, hvor der er fastsat tilbagebetalingspligt ligner eksempel 9, hvorfor nævnet anbefaler

anbefaling

- at kommunerne skal være opmærksom på, at der kun kan fastsættes tilbagebetalingspligt efter pensionslovens § 43 stk. 1 nr. 2, når ansøgeren inden for en kortere tid har udsigt til at komme til midler, så pgl. kan tilbagebetale det bevilgede, jf. SM P-1-96.

4. Vurdering af formelle regler i øvrigt.

I afsnit 4, **Figur 9. – 11.** gennemgås kort, hvilken form afgørelsen havde, afsnit 4.1 (**Figur 9**), om der er angivet hjemmel for den truffne afgørelse, afsnit 4.3 (**Figur 10.**), og om der i øvrigt er bemærkninger til formaliteten, afsnit 4.4 (**Figur 11**).

Afsnit 4.2, som omhandler, om det fremgår, hvilken afgørelse, der er truffet, vil ikke blive behandlet yderligere, da det klart fremgår af alle 93 sager, hvilken afgørelse, der er truffet.

4.1. Hvilken form har afgørelsen?

Som det fremgår af figur 9 foreligger der en skriftlig afgørelse i 52 sager, et skriftligt notat i 40 sager og i 1 sag er afgørelsen mundtlig.

Der er stor forskel på afgørelsens form. I nogle sager foreligger en fin skriftlig afgørelse og i andre sager et notat på et par linier.

Nævnet må dog bemærke, at den ene form kan være lige så god som den anden i de sager, som undersøgelsen vedrører, nemlig sager, hvor ansøgeren fuldt ud får bevilget det, der er søgt om.

Den skriftlige afgørelse med retshenvisning, etc. behøver ingen

nærmere beskrivelse.

Et eksempel på afgørelse i notatform er beskrevet nedenfor. Denne afgørelse finder nævnet er tilfredsstillende.

Eksempel 14. (Sag nr. 64)

Ansøgeren er en nu 74 årig enlig mand.

Ansøgeren ansøgte om tilskud til betaling af kørsel til fysiurgisk behandling 2 gange om ugen.

Han fik det bevilget og af journalnotat af 29. september 2005 fremgår:

”Grundet det lave rådighedsbeløb (kr. 2.636) bevilges han kørsel til fysiurgisk behandling. Han skal komme og dokumentere for fremmødet hver måned.”

4.3 Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?

Figur 10 viser, at der kun i 47 sager er angivet den fulde hjemmel for bevillingen af personligt tillæg.

I 20 sager er angivet hjemmel i nogen grad, f.eks. er angivet, at der er tale om et personligt tillæg, men ikke en egentlig henvisning til lovgrundlag, dvs. pensionslovens § 14 stk 1.

I 1 sag er angivelse af hjemmelen umulig at gennemskue, da afgørelsen er mundtlig.

Endelig er der i 25 af sagerne ikke angivet nogen hjemmel eller også er hjemlen forkert angivet, f.eks. anvendes i en del sager fortsat § 17 stk. 2 i pensionsloven som hjemmel, hvilket må være en overlevering fra tiden før 1. januar 2003.

Nedenfor er angivet et par eksempler på manglende eller forkert angivelse af hjemlen.

Eksempel 15. (Sag nr. 42)

Ansøger er en 84 årig enlig kvinde.

I bevillingen af hjælp til flytning samt til husleje i ældrebolig – i alt kr. 17.280- er hverken angivet lovgrundlag eller, at der er tale om et personligt tillæg til folkepension.

Der er i undersøgelsen 5 sager, hvor det ikke på en eller anden måde er angivet hjemmel for bevillingen.

Eksempel 16. (Sag nr. 22)

Ansøger er en 81 årig enlig kvinde.

Ansøgeren fik bevilget personligt tillæg til flytning samt til dobbelt husleje.

Hjemlen er angivet til at være § 17 stk. 2 i pensionsloven, hvor det rettelig skulle have været § 14 stk. 1. (Den samme fejl går igen i afgørelserne fra den pågældende kommune, der åbenbart ikke har været opmærksom på, at der kommet en ny pensionslov pr. 1.1 2003.

Nævnet anbefaler derfor

anbefaling

- at der altid nøje angives det lovgrundlag, der er anvendt ved bevilling af et personligt tillæg og at der altid angives den korrekte og aktuelle lovhjemmel, dvs. pensionslovens § 14 stk. 1.

4.4 Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger til formaliteten?

I 7 af sagerne fandt nævnet grundlag for at komme med bemærkninger til formaliteten i øvrigt.

Bemærkningerne går på, at nogle kommuner i afgørelsen har skrevet, at en eventuel klage skal **indsendes** til kommunen. Dette er ikke korrekt. En eventuel klage skal **indbringes til kommunen**, hvilket bl.a. betyder, at en klage også kan fremsættes mundtligt.

Eksempel 17 (Sag nr. 22)

I afgørelsen om bevilling af personligt tillæg fremgår, at en eventuel klage skal indsendes til kommunen inden 4 uger. Dette er ikke

korrekt. En eventuel klage skal indgives, hvilket også kan ske f.eks. mundtligt.

anbefaling

- at kommunerne sikrer, at der altid gives korrekt klagevejledning. Der er således ikke noget krav om, at en klage skal indsendes til kommunen, idet en klage også kan indbringes telefonisk eller ved fremmøde i kommunen. Nævnet skal derfor anbefale, at man i stedet anvender formuleringen, at en klage skal "indbringes" til kommunen inden 4 uger efter afgørelsens modtagelse.

Bilag 1. Undersøgelsens hjemmel, omfang og metode.

De daværende sociale nævn havde i henhold til retssikkerhedslovens § 78 pligt til i samarbejde med Ankestyrelsen at koordinere, at kommunale afgørelser, der efterfølgende kan indbringes for nævnene, træffes i overensstemmelse med lovgivningen og praksis.

Nævnene har ansvaret for praksiskoordineringen på regionalt plan. Praksisundersøgelsen er et redskab, som benyttes med henblik på at få klarhed over, om kommunernes afgørelse er i overensstemmelse med lovgivningen. Hvis undersøgelsen afdækker fejl og mangler i sagsbehandlingen, giver praksisundersøgelsen grundlag for at målrette den fremadrettede vejlednings- og undervisningsindsats.

Ved en praksisundersøgelse indkaldes et antal sager fra kommunerne og der foretages en gennemgang af disse med henblik på en legalitetsvurdering. Legalitetsvurderingen indebærer dels en materiel vurdering af afgørelsens rigtighed i forhold til lovgivningen og praksis, dels en formel fortolkning af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

De sociale nævn i Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms amter besluttede i 2006 at foretage en praksisundersøgelse vedrørende kommunernes bevilling af personlige tillæg til folkepensionister efter pensionslovens § 14 stk. 1.

Emnet for praksisundersøgelsen blev valgt, fordi der ikke tidligere – efter ikrafttrædelsen af den nuværende pensionslov pr. 1. januar 2003 – er foretaget nogen praksisundersøgelse på området.

Emnet kan også ses som en form for opfølgning på den af Ankestyrelsen i januar 2003 udgivne praksisundersøgelse om bevilling af og afslag på personlige tillæg efter § 17 stk. 2 i den pensionslov, der var gældende før 1. januar 2003.

Det kan nævnes, at Ankestyrelsen i den nævnte undersøgelse, som vedrørte sager afgjort før 1. marts 2001, hvor helbredstillægget blev indført, fandt at 88% af de kommunalt truffne afgørelser var i overensstemmelse med loven og praksis.

Det skal bemærkes, at denne undersøgelse foretaget af Ankestyrelsen også omfattede førtidspensionister.

Til brug for herværende undersøgelse blev der bedt om 10 sager fra hver af følgende kommuner:

- 1) Ringsted
- 2) Kalundborg
- 3) Holbæk
- 4) Slagelse
- 5) Greve
- 6) Roskilde
- 7) Næstved
- 8) Vordingborg
- 9) Nykøbing Falster
- 10) Maribo.

Da Ringsted og Kalundborg Kommuner ikke kunne bidrage med det ønskede antal sager blev indkaldt 10 sager fra Køge Kommune, så det samlede antal sager i alt blev 93.

Kommunerne blev bedt om hver at indsende 10 sager, hvor kommunen fuldt ud havde imødekommet folkepensionistens ansøgning om personligt tillæg, jf. § 14 stk. 1 i lov om social

pension. Kommunerne blev anmodet om at udvælge sagerne således, at første sag vedrørte den senest truffede afgørelse før 1. april 2006, den anden den næstsidste sag før 1. april 2006 og så fremdeles indtil det relevante antal sager var fundet.

Nævnet bad om indsendelse af alle de enkelte sagers akter i kopi, da akterne ikke ville blive returneret til kommunen.

Nævnet kan i forbindelse med en praksisundersøgelse ikke af egen drift tage en sag op med henblik på at ændre afgørelsen, ligesom nævnet heller ikke bedømmer hensigtsmæssigheden af kommunernes forretningsgange eller det lokale serviceniveau (rådgivningsniveau).

Måleskema:

I forbindelse med vurderingen af de indsendte afgørelser er anvendt et måleskema, hvor der indgår de målelementer, som er relevante for den konkrete praksisundersøgelse.

Måleskemaet bygger på en skabelon udarbejdet i samarbejde med Ankestyrelsen og nævnet i 2006. Måleskemaet er vedlagt som bilag 3.

I 3 af de undersøgte sager er der i samarbejde med Ankestyrelsen foretaget en sammenlignende prøvemåling for at sikre et ensartet målniveau i praksisundersøgelsen.

De 3 sager er gennemgået i et møde mellem Ankestyrelsen og nævnet, hvor man fandt frem til et ensartet målniveau.

Udkast til praksisundersøgelsen sendes til Ankestyrelsen og de deltagende kommuner til eventuelle bemærkninger.

Nævnet vil i det videre forløb med behandling af klagesager og vejledning af kommunerne være særlig opmærksom på de problemer, som undersøgelsen har afdækket.

Bilag 2. Regelgrundlag.

§ 14 stk. 1. Personligt tillæg kan udbetales til folkepensionister, hvis økonomiske forhold er særlig vanskelige. Kommunen træffer afgørelse herom efter en nærmere konkret og individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold. (Bestemmelsen uændret siden 1. januar 2003).

Socialministeriets vejledning af 10. marts 1998 om social pension. (Gældende for sagerne i praksisundersøgelsen).

Punkt 91. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om personligt tillæg efter en nærmere konkret, individuel vurdering af pensionistens økonomiske forhold. Der skal i hver enkelt sag

foretages en samlet vurdering af pensionistens økonomiske forhold – dvs. en samlet vurdering af indtægtsforholdene, herunder størrelsen af den sociale pension og alle andre indtægter og formue – sammenholdt med størrelsen af de rimelige og nødvendige udgifter. Vurderingen skal fremgå af sagen.

Størrelsen af indtægt og formue kan herunder vurderes i relation til det formål, der søges om personligt tillæg til at dække. Men det er ikke afgørende, hvilken udgift pensionisten anmoder om at få dækket via personligt tillæg, men om pensionisten har mulighed for at afholde de nødvendige og rimelige udgifter vurderet i forhold til indtægter og formue.

Bilag 3. Måleskema.

Ankestyrelsen

Måleskema til undersøgelse af kommunernes praksis for bevilling af personligt tillæg til folkepensionister i Vestsjælland, Roskilde og Storstrøms Amter 2006	
Identifikation af sagen	
Kommune	

Kommune nr.	
Sagsnr.	
Sagsbehandler (initialer)	
1. Grundoplysninger	
1.1. Borgerens fødselsdato	
1.2. Køn	<p>1. Mand</p> <p>2. Kvinde</p>
1.3. Civilstand	<p>1. Enlig</p> <p>2. Gift</p> <p>3. Samlevende</p>
1.4. Eventuel forsørgerpligt overfor børn under 18 år?	<p>1. Ja</p> <p>2. Nej</p>
2. Oplysninger om kommunens afgørelse	
2.1. Dato for kommunens afgørelse?	<p>1. Dato</p> <p>2. Uoplyst</p> <p>Evt. bemærkninger:</p>
2.2. Hvad går kommunens afgørelse ud på?	
2.3. Hvad er der søgt om?	
Evt. bemærkninger	
3. Den materielle vurdering af kommunens afgørelse	

<p>3.1. Er afgørelsen samlet set rigtig?</p>	<p>1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis</p> <p>2. Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>3.2. I hvilket omfang er sagen oplyst?</p>	<p>1. Ingen oplysninger mangler</p> <p>2. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler</p> <p>3. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler</p> <p>4. Afgørende oplysninger mangler</p> <p>Bemærkninger:</p>

<p>3.3. Er betingelsen om at ansøger er økonomisk særlig vanskelig stillet, jf. § 14, stk. 1, opfyldt?</p>	<p>1. I høj grad</p> <p>2. I nogen grad</p> <p>3. I ringe grad</p> <p>4. Nej</p> <p>5. Ikke relevant</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>3.4. Er betingelsen om at den ansøgte udgift er rimelig og nødvendig opfyldt?</p>	<p>1. I høj grad</p> <p>2. I nogen grad</p> <p>3. I ringe grad</p> <p>4. Nej</p> <p>5. Ikke relevant</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>3.5 Har kommunen fastsat tilbagebetalingspligt</p>	<p>1. ja</p> <p>2. nej</p>
<p>3.6 Hvis "ja" i spørgsmål 3.5, er tilbagebetalingskravet da fastsat i overensstemmelse med lovgivningen</p> <p>3.6. Evt. bemærkninger:</p>	<p>1. ja</p> <p>2. nej.</p>
<p>4. Vurdering af formelle regler i øvrigt</p>	

<p>4.1. Hvilken form har afgørelsen?</p>	<p>1. Skriftlig afgørelse</p> <p>2. Skriftligt notat i kommunens journal</p> <p>3. Anden form</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>4.2. Fremgår det, hvilken afgørelse der er truffet?</p>	<p>1. I høj grad</p> <p>2. I nogen grad</p> <p>3. I ringe grad</p> <p>4. Nej</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>4.3. Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?</p>	<p>1. I høj grad</p> <p>2. I nogen grad</p> <p>3. I ringe grad</p> <p>4. Nej</p> <p>Bemærkninger:</p>
<p>4.4. Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger om formaliteten?</p>	<p>1. Ja</p> <p>2. Nej</p> <p>Bemærkninger:</p>

Statsforvaltningen
Sjælland
Dronningensgade 30
4800 Nykøbing F
Tel 7256 7600
sjaelland@statsforvaltning.dk

www.statsforvaltning.dk